

prima instanță: Judecătoria Centru mun. Chișinău
Judecător: C. Roșca
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
Judecători: D. Manole, N. Simciuc, G. Dașchevici

ÎNCHEIERE

9 august 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecători

Tatiana Vieru
Nicolae Craiu, Oleg Sternioală

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Olesea Bolun,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Corina Danieva
împotriva Olesei Bolun, intervenienți accesorii Petrea Iacob și Ion Adam cu privire
la încasarea arvunei,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 16 martie 2017, prin care a fost
respins apelul declarat de Olesea Bolun, fiind menținută hotărârea Judecătoriei
Centru mun. Chișinău din 15 aprilie 2016,

c o n s t a t ă:

La 21 octombrie 2014, Corina Danieva a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Olesei Bolun cu privire la încasarea arvunei.

În motivarea acțiunii, reclamanta a indicat că la 28 ianuarie 2014, avînd intenția
de a procura mai multe bunuri imobile în mun. Chișinău, a vizitat casele de locuit
din str. Podișului 8 și str. Podișului 8/1, mun. Chișinău, expuse în vânzare de către
Olesea Bolun.

Susține reclamanta că în urma discuțiilor cu Olesea Bolun, ultima i-a comunicat
că ambele case îi aparțin cu drept de proprietate, este unicul proprietar al bunurilor
din str. Podișului 8 și str. Podișului 8/1, mun. Chișinău și că nu există impedimente
pentru încheierea contractului de vânzare-cumpărare.

Menționează reclamanta că în urma negocierilor cu Olesea Bolun au convenit
ca prețul imobilelor din str. Podișului 8 și str. Podișului 8/1, mun. Chișinău să
constituie suma de 180 000 euro, care urma să fie achitat la semnarea contractului
de vânzare-cumpărare, pînă la 30 martie 2014.

Reclamanta indică că în momentul negocierii i- a transmis pârtei suma de 5000 euro, întocmind în acest sens o recipisă, iar diferența de 175 000 euro urma să o transmită în prezența notarului la semnarea contractului de vânzare-cumpărare.

Relatează reclamanta că a solicitat pârtei să-i fie prezentate actele de proprietate asupra bunurilor imobile sau să le remită notarului, însă aceasta nu a întreprins nici o acțiune în acest sens, motiv pentru care, după 30 martie 2014 a solicitat pârtei restituirea sumei transmise, însă pârta a refuzat.

Invocă reclamanta că ulterior a constatat că pârta nu este unicul proprietar al imobilului din str. Podișului 8/1, mun. Chișinău și respectiv, aceasta nu putea să înstrăineze acest imobil la propria dorință, primind în mod ilegal și abuziv arvuna în sumă de 5000 euro.

Solicita Corina Danieva încasarea din contul Olesei Bolun în beneficiul său a arvunei în sumă de 5000 euro și a cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea protocolară a Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 22 decembrie 2014 a fost admisă cererea depusă de reprezentantul reclamantei, fiind atras în proces în calitate de intervenient accesoriu Petrea Iacob (f.d. 43, verso, vol. I).

Prin hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 2 februarie 2015 acțiunea a fost admisă, fiind încasat din contul Olesei Bolun în beneficiul Corinei Danieva suma de 5000 euro cu titlu de avans și taxa de stat achitată la depunerea acțiunii în sumă de 2782,50 lei (f.d. 46, 53-56, vol. I).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 23 iunie 2015 a fost admis apelul depus de Olesea Bolun, fiind casată hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 2 februarie 2015 cu remiterea pricinii spre rejudecare la Judecătoria Centru mun. Chișinău, pe motiv că pricina a fost examinată cu încălcarea competenței (f.d. 88-92, vol. I).

Prin încheierea protocolară a Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 20 ianuarie 2016 a fost admisă cererea depusă de reprezentantul pârtei, fiind atras în proces în calitate de intervenient accesoriu Ion Adam (f.d. 127, vol. I).

Prin hotărârea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 15 aprilie 2016 acțiunea a fost admisă, fiind încasat din contul Olesei Bolun în beneficiul Corinei Danieva suma de 5000 euro cu titlu de avans, convertiți în lei moldovenești conform ratei oficiale de schimb din data executării și taxa de stat achitată la depunerea acțiunii în sumă de 2782,50 lei (f.d. 150-153, vol. I).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 16 martie 2017, a fost respins apelul declarat de Olesea Bolun, fiind menținută hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 15 aprilie 2016 (f.d. 200-204, vol. I).

La 15 mai 2017, Olesea Bolun a depus recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 16 martie 2017, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

Recurenta, Olesea Bolun, în motivarea recursului a indicat că instanțele de judecată la adoptarea hotărârilor contestate, au aplicat și interpretat eronat normele dreptului material aplicabile raportului juridic litigios. Recurenta menționează că

Corina Danieva a depus cerere de chemare în judecată cu privire la încasarea arvunei. Totodată recurenta indică că în cadrul examinării pricinii a recunoscut faptul recepționării mijloacelor bănești cu titlul de arvună, însă instanțele de judecată neîntemeiat și cu depășirea limitelor pretențiilor a dispus încasarea sumei cu titlul de avans. Recurenta relatează că intimata nu a probat faptul că contractul de vânzare-cumpărare nu a fost încheiat din vina sa.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 3 iulie 2017, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție i-a comunicat cererea de recurs Corinei Danieva și lui Ion Adam informându-i că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu a fost prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Până la examinarea pricinii Corina Danieva și Ion Adam nu au depus referință la cererea de recurs, prin care să-și exprime opinia referitor la recurs declarat.

Analizând admisibilitatea recursului, conform art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de Olesea Bolun este inadmisibilă, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Codul de procedură civilă, judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

Materialele cauzei dovedesc faptul că recursul nu a fost examinat anterior, fiind respectate, totodată, dispozițiile art. 430 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Astfel, prin prisma dispoziției citate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată recursul declarat de Olesea Bolun în termen.

Din considerentele prezentate mai sus, instanța observă că cererea de recurs nu a întrunit temeiurile de inadmisibilitate prevăzute de art. 433 alin. b), c), d) din Codul de procedură civilă.

În continuare, audiind raportul verbal al judecătorului-raportor și verificând încadrarea în dispozițiile art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă a temeiurilor invocate în recurs, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) CPC, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor

de drept procedural. Temeiurile declarării recursului sunt enumerate exhaustiv în alineatele (2), (3) și (4) ale acestui articol.

Rațiunea acestor dispoziții legale fundamentează ideea potrivit căreia judecarea recursului exercitat conform Secțiunii II-a, Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, are un caracter devolutiv și privește doar problemele de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt. În aceste condiții, trebuie observat caracterul extraordinar al aceste căi de atac, la care se poate recurge doar în cazurile excepționale enunțate de dispozițiile art. 432 alin. (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă.

Din acest punct de vedere, completul Colegiului își propune să verifice esența și temeiurile recursului, precum și argumentele privind caracterul nelegal al deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate și prin prisma drepturilor garantate de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (CEDO).

Instanța subliniază că în materie civilă Convenția nu garantează un drept de recurs, dar că o eventuală procedură de examinare a admisibilității acestuia face incident articolul 6 (a se vedea, *inter alia*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), 13 ianuarie 2009, para. 24; *Akaki Tchaghiasvili v. Georgia*, 2 septembrie 2014, para. 34).

În plus, un stat care dispune de astfel de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii se bucură de principiile unui proces echitabil garantate de art. 6 alin. (1), în special de dreptul de acces la o instanță și de dreptul de a fi audiat. (a se vedea, *de exemplu*, *Erfar – Avef v. Grecia*, 27 martie 2014, para. 39 – 40; *Lebedinschi v. Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, para. 32).

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal al unei persoane poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, întrucât însăși natura sa solicită o reglementare specială din partea statului, care beneficiază de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, condițiile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, *Marc Brauer v. Germania*, 1 septembrie 2016, para. 34; *Miessen v. Belgia*, 16 octombrie 2016, para. 64).

În același timp, în jurisprudența sa consecventă, Curtea Europeană a precizat că interpretarea normelor de procedură reprezintă o chestiune de drept intern și ține, în principiu, de competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (*a se vedea*, *de exemplu*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), *ibidem*, para. 25; *Vučković și alții v. Serbia (excepții preliminare)*, 25 martie 2014, para. 80; *Miessen v. Belgia*, *ibidem*, para. 70).

Astfel, în conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

În același context, alin. (2) și (3) ale art. 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alineatul (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce

la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Prin urmare, reglementările referitoare la formalitățile și termenele impuse de articolele 433 și 432 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă urmăresc protejarea interesului părții, precum și competența asigurării interpretării unitare a legii de către Curtea Supremă de Justiție. Aceste limitări urmăresc un scop legitim, îndeplinind cerințele securității juridice și a bunei-administrații a justiției (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Beniamin Nersesyan v. Armenia*, 19 ianuarie 2010, para. 22; *Erfar – Avef*, ibidem, para. 41, *Marc Brauer*, ibidem, para. 35; *Miessen*, ibidem, para. 67; *Trevisanato v. Italia*, 16 decembrie 2016, para. 36 - 37).

În speță, instanța constată că cererea de recurs declarată de către Olesea Bolun este formulată în baza art. 432 alin. (4), (5) CPC așa cum prevede art. 437 alin. (1), lit. f) din Codul de procedură civilă.

Completul judiciar notează că-i revine obligația de a verifica dacă argumentele recurenteii întrunesc condițiile necesare pentru a declara admisibil cererea acesteia, inclusiv dacă normele de drept invocate în favoarea punctului său de vedere sunt incidente la soluționarea fondului cauzei. Cu toate acestea, trebuie subliniat că din succesiunea actelor dosarului reiese că recurenta a reluat criticile formulate în faza procesuală anterioară și asupra cărora instanța de apel deja s-a pronunțat.

Prin urmare, Colegiul constată că încălcările invocate, exprimate sub forma unor enunțuri generale, fără a fi aprofundate, nu permit încadrarea lor în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă. Deci, în mod evident, lipsește o formulare suficientă și adecvată în ceea ce privește chestiunea de drept pusă în discuție pentru a identifica esența și temeiul cererii de recurs, impuse de art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi audiat”, garantat de Convenție, instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea, *inter alia*, *Helle v. Finlanda*, 19 decembrie 1997, para. 55; *Latourniere v. Franța*, 10 decembrie 2002, para. 2; *Hansen v. Norvegia*, 2 octombrie 2014, para. 71 – 74). De fapt, în concepția instanței europene, art. 6 alin. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs, ca fiind „lipsit de șanse de succes” (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), ibidem, para. 24; *Beniamin Nersesyan*, ibidem, para. 23 – 24; *Akaki Tchaghiashvili*, ibidem, para. 34 sau *Papaioannou v. Grecia*, 2 iunie 2016, para. 45).

Mai mult, instanța observă că recurenta Olesea Bolun a formulat prezenta cerere după ce au avut posibilitatea de a fi audiat de o instanță de fond și de o instanță de apel, care au fost competente de a examina toate chestiunile de fapt și de drept relevante litigiului (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Levages Prestations Services v. Franța*, 23 octombrie 1996, para. 48; *A. Menarini Diagnostics S.R.L. v. Italia*, 27 septembrie 2011, para. 59; *Akaki Tchaghiashvili*, ibidem, para. 34).

În sfârșit, în limitele impuse de art. 439 alin. (3) din Codul de procedură civilă, instanța conchide că recursul dedus judecății nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, adică nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, care ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicări eronate din partea instanței judecătorești ierarhic inferioară a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Din aceste raționamente, completul Colegiului constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, fiind respectat, în viziunea instanței, raportul rezonabil de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit.

În conformitate cu art. 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Astfel, având în vedere circumstanțele stabilite supra, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție decide în mod unanim că recursul declarat de către Olesea Bolun nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinarea în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Olesea Bolun se consideră inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Tatiana Vieru

Judecători

Nicolae Craiu

Oleg Sternioală